

Рис. 3. Напрями збуту продукції ТОВ «Золотоніський бекон»

Джерело: сформовано автором за даними підприємства

В умовах ринкової економіки якість продукції відіграє надзвичайно важливу роль у підвищенні її конкурентоспроможності. Економічне суперництво підприємств і їх боротьба за ринки збуту зосереджуються не тільки на ціні, а й значною мірою на нецінових факторах. Серед них – реклама, створення сприятливих умов для реалізації продукції, забезпечення (за необхідності) після продажного обслуговування покупців – особливе місце займає якість продукції. Зрозуміло, що за однакової ціни більшим попитом користуватиметься продукт, який має вищу якість. Водночас істотне поліпшення підприємством якості продукції порівняно з аналогічною продукцією конкурентів дає йому можливість підвищувати ціну на неї, не втрачаючи при цьому своїх споживачів, а в нерідких випадках навіть збільшуючи обсяг продажу.

Завдяки поліпшенню якості і раціональному використанню інших нецінових факторів підприємство може отримати не тимчасові переваги над конкурентами, як при зниженні ціни, а довгострокові, оскільки останнім потрібен досить тривалий час, щоб удосконалити товар і внести необхідні зміни в технологію його виробництва.

ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСАД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ КОРПОРАТИВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Шевченко І.В.

*Старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)*

Білан К.В.

Студент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)

Вітчизняний ринок корпоративних цінних паперів, як і, зрештою, економічна система загалом, повинна розвиватися через призму європейських стандартів [1]. Після визначення європейського вектору руху України обов'язковою умовою подальшого розвитку національної економіки та ринку цінних паперів, є не тільки всебічне вивчення європейських принципів ведення бізнесу, а й їх застосування.

Через відмінні внутрішні особливості у багатьох країнах по-різному підходять до регулювання ринків цінних паперів. Однак все ж закладаються пріоритети, які повинні формувати основу для державної політики у сфері регулювання ринку. Основні пріоритети щодо регулювання ринків цінних паперів визначає IOSCO (Міжнародна організація регуляторів ринків цінних паперів). Адже саме IOSCO є провідною міжнародною організацією, що об'єднує більше, ніж 100 регуляторів у різних куточках світу, що охоплюють близько 95% світового ринку капіталів.

Європейський вектор політики України зумовлює необхідність детальнішого розгляду інтеграційних процесів, які мають місце у країнах ЄС та є пріоритетними для формування політики у сфері ринків цінних паперів. Інтегрування у фінансовій сфері стимулює фінансовий розвиток, що закладає підвалини для економічного зростання. Фінансова інтеграція збільшує інвестиційний потенціал економічної системи, підвищує конкуренцію, розширює ринки збуту, що в кінцевому підсумку справляє позитивний ефект на економічну систему.

Для того, щоб детальніше з'ясувати особливості інтеграції ринків цінних паперів, доцільно для розуміння даної проблематики, насамперед, визначити сутність такого поняття як «фінансова інтеграція». Загальноприйнятим є наступне тлумачення: «Ринок для даного набору фінансових інструментів або послуг вважається повністю інтегрованим, якщо всі потенційні учасники ринку мають наступні характеристики:

1. підпадають під однакове регулювання, коли вони працюють з однаковими фінансовими інструментами та /або послугами;
2. мають рівний доступ до вищезазначених фінансових інструментів та/або послуг; і
3. рівні у ставленні як на національному, так і на міжнародному ринках».

З цього можна зробити висновок, що для фінансової інтеграції важливими є два чинники: рівноправність учасників ринку та єдина законодавча база регулювання їхньої діяльності.

Європейська інтеграція матиме наступні наслідки для суб'єктів ринку України:

- Включення до функцій регуляторних органів оцінювання ділових якостей та репутації не тільки власників, але й керівників професійних учасників ринку цінних паперів.
- Необхідність розкриття інформації про реальних власників суб'єктів ринку корпоративних цінних паперів та зобов'язання регулятора здійснювати оцінку їхньої ділової репутації.
- Посилення нагляду за учасниками ринку корпоративних цінних паперів, які належать до фінансових конгломератів.
- Особливо важливими стануть заходи з пошуку та запобігання відмиванню грошей, включно з детальною перевіркою власників компаній, менеджменту та їхніх клієнтів.

Зауважимо, що згідно поточної редакції Угоди про асоціацію України з ЄС, повне впровадження в вітчизняному законодавстві ринку цінних паперів численних Євродиректив передбачається впродовж чотирьох років з моменту набрання Угодою чинності. Таке реформування зумовить труднощі для учасників ринку, однак, в довготерміновій перспективі дасть можливість вивести національний ринок корпоративних цінних паперів на якісно вищий рівень. Серед основних законодавчих актів ЄС, необхідних для імплементації у сфері ринку цінних паперів та корпоративного управління можна назвати наступні:

Директива 97/9/ЄС Європейського парламенту та Ради від 3 березня 1997 р. «Про схеми компенсації інвесторам» [3];

Директива 2004/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 р. «Про пропозиції поглинання» [2];

Директива 2003/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2003 р. «Про використання інсайдерської інформації в процесі торгів та маніпулювання ринком» [1];

Директиви Ради ЄС № 77/91/ЄС від 13 грудня 1976 р. «Про узгодження гарантій, яких вимагають держави-члени від товариств» [4].

Згідно директиви 97/9/ЄС Європейського парламенту «Про схеми компенсації інвесторам» від березня 1997 р., у кожній державі Європейського Союзу повинен існувати механізм гарантування захисту прав інвестора для ситуацій, коли компанія-емітент не може виконати взяті на себе зобов'язання [3]. Для узгодження із цією директивою, у рамках загального процесу приведення законодавства до європейських стандартів, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку розробила Концепцію проекту закону, який би гарантував захист прав інвесторів.

В основі цього нового закону лежить розроблення двох схем компенсації:

- 1) Створення відповідного Фонду, за допомогою якого можна було б гарантувати повернення вкладень на фондовому ринку для фізичних осіб за рахунок прибутку;
- 2) Створення схеми колективного гарантування зобов'язань, на основі укладення відповідних договорів. Кожен з учасників договору бере на себе зобов'язання гарантувати повернення інвестицій, здійснених на придбання цінних паперів будь-кого з учасників договору.

Формування механізму гарантування захисту прав інвесторів у боргові цінні папери особливо актуальне у сучасних умовах, адже це стимулюватиме підвищення довіри інвесторів до ринку цінних паперів, активізуватиме інвестиційну діяльність, покращить імідж України на міжнародній арені.

Для ситуацій, коли інвестор володіє не менше ніж 90% голосів у компанії, у директиві 2004/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо пропозицій про поглинання, описуються права обов'язкового продажу (squeeze-out) та обов'язкового викупу (sell-out) за справедливою ціною акцій міноритарних акціонерів [2]. Окрім інших переваг цього права (таких як паритет захисту інтересів міноритаріїв і мажоритаріїв), це допоможе захистити компанії від рейдерських атак, коли навіть власник однієї акції може бути чимось невдоволений і втягнути компанію у судові спори

Так, суттєвим кроком на шляху вирішення даного питання стало розроблення законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах», який захищає права мажоритарних акціонерів шляхом надання їм права squeeze-out – права вимагати від інших акціонерів продажу своїх акцій за справедливою ціною за умови, що мажоритарний акціонер контролює 95 і більше відсотків акцій, що на даний час у вітчизняному законодавстві відсутнє повністю. Протилежним за своєю суттю є право sell-out – право міноритарних акціонерів продавати свої акції за справедливою ціною. У випадку, якщо один акціонер контролює 50 і більше % акцій, то дрібним акціонерам, по-перше, важко впливати на політику компанії, а, по-друге, їхні акції стають менш ліквідні, і як компенсацію за незручності йому пропонується право sell-out. Але якщо директивою 2004/25/ЄС порогові значення мажоритарного акціонера ставить 95%, то у вітчизняному законодавстві право sell-out зафіксоване на рівні 50%.

Зауважимо, що питання етичних принципів є особливо актуальними для внутрішнього ринку, адже наявність економічних диспропорцій, отримання надприбутків, нестабільність ринку, погіршення інвестиційної привабливості України – це все результати неетичної поведінки та маніпуляцій фондовими цінностями. Для ефективного функціонування ринку корпоративних цінних паперів України, на законодавчому рівні повинні бути врегульовані проблеми маніпулювання та інсайдерської торгівлі. Зокрема необхідним є закон, який би чітко визначав категорію «маніпуляція на фондовому ринку», та визначав регулятивні заходи згідно національних та міжнародних стандартів.

В основу такого закону можна покласти Директиву 2003/6/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 28 січня 2003 року «Про використання інсайдерської інформації у процесі торгів та маніпулювання ринком (ринкові махінації)». Метою цієї директиви є зміцнення етичних принципів функціонування фінансових ринків Європи та забезпечення доступу на ринок правдивої інформації [1].

Для кращої адаптації вітчизняного ринку корпоративних цінних паперів до європейських стандартів, підприємства-емітенти повинні вести свою фінансову звітність згідно міжнародних стандартів, щоб це було зрозуміло іноземним партнерам. Перехід до європейських стандартів вимагає також і відповідної законодавчої підтримки. Сприяти цьому можуть положення Директиви Ради ЄС № 77/91/ЄС від 13.12.76 [4].

Підсумовуючи наведене вище, варто зазначити, що в Україні і досі відсутня комплексна стратегія, яка б забезпечила сталий розвиток фінансового ринку та його успішну інтеграцію у європейський простір.

Втім така стратегія, незважаючи на жорстку необхідність адаптації вітчизняної нормативно-правової бази до законодавства ЄС, повинна базуватись все ж на підсиленні конкурентоспроможності національного ринку, а не на банальному копіюванні європейських законодавчих актів.

Література:

1. Про використання інсайдерської інформації в ЄС: Директива № 2003/6/ЄС Європейського Парламенту і Ради ЄС від 28.01.2003 № 2003/6/ЄС. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_a68
2. Про пропозиції щодо поглинання: Директива N 2004/25 / ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 21 квітня 2004 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vse-uchebniki.com/evropeyskoe-pravo-knigi/direktiva-2004-evropeyskogo-parlamenta-soveta-32132.html>
3. Про схеми компенсації інвесторам: Директива 97/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 березня 1997 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://rua.pp.ua/direktiva-2004-evropeyskogo-parlamenta-soveta-32132.html>
4. Про узгодження гарантій, яких вимагають держави-члени від товариств: Директива 77/91/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 1976 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://all-sci.net/evropeyskogo-soyuza-pravo/direktiva-radi-ees-vid-grudnya-1976-roku-27988.html>

ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Юркевич О.М.

Кандидат економічних наук, доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Київ, Україна)

Стенічева І.Б.

Старший викладач кафедри економіки підприємства та маркетингу

ОКВНЗ «ІП «Стратегія» (Жовті Води, Україна)

Інновації є вирішальною умовою забезпечення стабільного довгострокового економічного розвитку країни. Саме про це свідчить досвід економічно розвинених країн світу. Завдяки ефективній реалізації стратегій інноваційного розвитку можна досягти значних економічних успіхів у відносно короткий проміжок. Однак, статистичні дані свідчать, що в Україні цей важливий та інтенсивний чинник економічного зростання використовується незначною мірою. Рівень розвитку інноваційної діяльності залишається досить низьким і вимагає вжиття активних стимулюючих заходів з боку держави.

Однією з основних проблем, що існують в інноваційній сфері, слід визнати низьку сприйнятливість до інновацій підприємницького сектору. Що, в свою чергу, обмежує: зниження енергоємності виробництва та формування підґрунтя для модернізації та структурної перебудови економіки, зростання продуктивності праці. Низькі темпи впровадження у промислове виробництво нових технологій, призводить до зростання енерго-, ресурсовитратності виробництва, зниження конкурентоспроможності економіки, перетворення України на аутсайдера світового економічного розвитку.

Тому логічно постає питання, що ж перешкоджає активізації інноваційної діяльності в Україні, при всьому розумінні їх важливості.

Перш за все, це - не сформованість економічних стимулів щодо залучення інвестиційних ресурсів в інноваційні процеси. В Україні відсутні дієві інституційні та фіскальні стимули для підприємств фінансувати інноваційну діяльність.

По-друге, обмежений обсяг фінансування наукової діяльності з державного бюджету. Цей показник є одним з найнижчих у порівнянні з розвиненими країнами світу. Україна = 0,3% ВВП, Японія, ЄС = 0,7-0,8% ВВП. Крім того, що фінансові ресурси обмежені, вони концентруються в середньо-низько технологічних галузях: харчовій, металургійній промисловості.

По-третє, недосконалість інституційно-правових механізмів, що проявляється у розпорошенні і дублюванні функцій між центральними органами виконавчої влади та відсутності належного рівня координації дій, тощо.